

Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Νοέμβριος 2018

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, των κατασκευών, της μεταποίησης, καθώς και καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) και τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά το γενικό κλίμα στον συγκεκριμένο τομέα (Τρέχουσα Κατάσταση και Προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς. Η στάθμιση του δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διεξάγονται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Η έρευνα καταναλωτών γίνεται με τη χρήση τυχαίου δείγματος. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Περίληψη

Τον Νοέμβριο 2018 το οικονομικό κλίμα παρουσίασε βελτίωση με τον Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) να αυξάνεται κατά 2,6 μονάδες σε σύγκριση με τον Οκτώβριο 2018. Η αύξηση οφείλεται σε καλύτερευση του επιχειρηματικού κλίματος στις υπηρεσίες και στο λιανικό εμπόριο.

Η άνοδος του κλίματος στις υπηρεσίες σχετίζεται με θετικότερες αξιολογήσεις της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης και του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων κατά το τελευταίο τρίμηνο. Στο λιανικό εμπόριο η άνοδος του κλίματος ήταν αποτέλεσμα ευνοϊκότερων αξιολογήσεων αναφορικά με τα επίπεδα των αποθεμάτων και θετικότερων εκτιμήσεων για τις μελλοντικές πωλήσεις. Στις κατασκευές οι επιχειρήσεις αξιολόγησαν αρνητικότερα τα υπό εξέλιξη έργα τους και αναθεώρησαν προς τα κάτω τις προσδοκίες τους για την απασχόληση, με αποτέλεσμα τη διαμόρφωση πιο απαισιόδοξου κλίματος στον κλάδο. Η επιδείνωση του κλίματος στη μεταποίηση οφείλεται στην προς τα κάτω αναθεώρηση των εκτιμήσεων για την παραγωγή το επόμενο τρίμηνο.

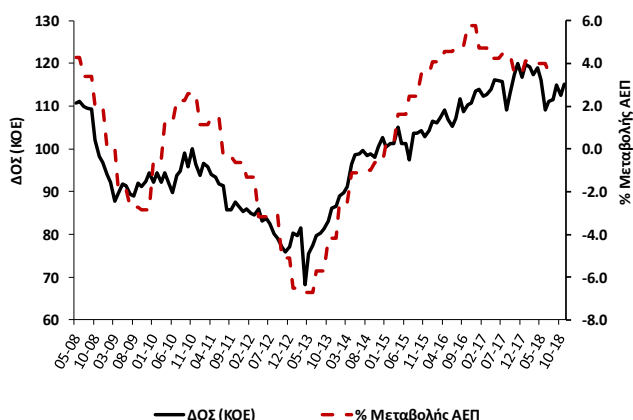
Η υποχώρηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης ήταν αποτέλεσμα πιο συγκρατημένων εκτιμήσεων των καταναλωτών για τη μελλοντική οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους και της Κύπρου γενικότερα.

Η καταγραφή του οικονομικού κλίματος στην Κύπρο διεξάγεται μέσω της συμμετοχής του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΚΟΕ), σε συνεργασία με την εταιρεία RAI Consultants Ltd, στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Joint Harmonised European Union Programme of Business and Consumer Surveys. Το έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Υπουργείο Οικονομικών και το Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Τον Νοέμβριο 2018, ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) για την Κύπρο αυξήθηκε κατά 2,6 μονάδες σε σύγκριση με τον Οκτώβριο 2018. Αν και μετά τον Μάιο 2018 ο ΔΟΣ κινείται σε χαμηλότερα επίπεδα συγκριτικά με το πρώτο πεντάμηνο του έτους, η οικονομική εμπιστοσύνη, ιδιαίτερα στον τομέα των υπηρεσιών, παραμένει ισχυρή, ευνοώντας την ανάπτυξη τα επόμενα τρίμηνα.

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΚΟΕ) και ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ¹

Η αύξηση του ΔΟΣ τον Νοέμβριο οφείλεται σε καλύτερευση του επιχειρηματικού κλίματος στις υπηρεσίες και στο λιανικό εμπόριο (Διάγραμμα 2).

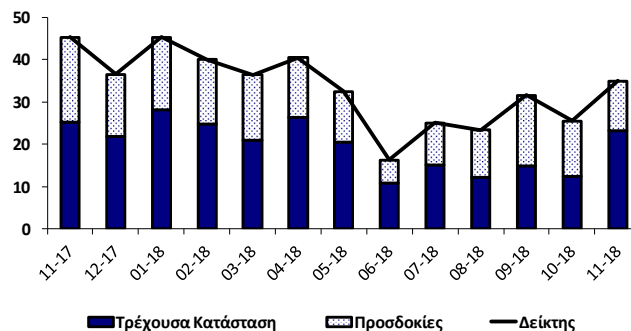
Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της

Στον τομέα των **υπηρεσιών** το επιχειρηματικό κλίμα σημείωσε άνοδο λόγω βελτίωσης της τρέχουσας κατάστασης (Διάγραμμα 3, Πίνακας 1). Τον Νοέμβριο οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για την οικονομική τους κατάσταση και τη ζήτησή τους το τελευταίο τρίμηνο κατέγραψαν βελτίωση, ενώ οι εκτιμήσεις τους για τον κύκλο εργασιών το επόμενο τρίμηνο ήταν λιγότερο αισιόδοξες, παραμένοντας όμως αρκετά θετικές. Συγκριτικά με τον περασμένο μήνα, οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για την απασχόλησή τους το τελευταίο τρίμηνο ήταν θετικότερες, και παράλληλα οι προσδοκίες

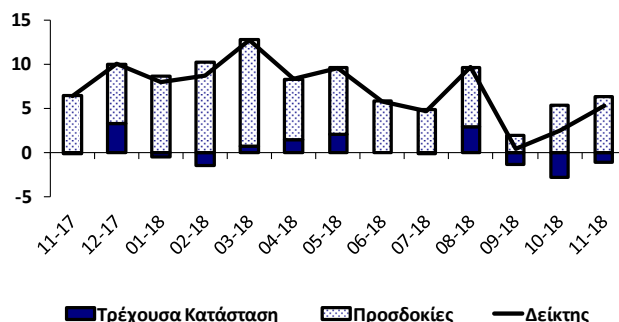
τους για τον αριθμό των εργαζομένων το επόμενο τρίμηνο αναθεωρήθηκαν σημαντικά προς τα πάνω. Οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για τις τιμές πώλησης στον τομέα των υπηρεσιών αναθεωρήθηκαν ελαφρώς προς τα πάνω συγκριτικά με τον Οκτώβριο.

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο **λιανικό εμπόριο** το επιχειρηματικό κλίμα καλτέρευσε λόγω βελτίωσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 4, Πίνακας 1). Τον Νοέμβριο οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για τις πωλήσεις του τελευταίου τριμήνου ήταν αρνητικότερες σε σχέση με τον Οκτώβριο, αν και οι αξιολογήσεις των τρεχόντων αποθεμάτων ανέδειξαν τάσεις μείωσης στα αποθέματα, ευνοώντας το κλίμα. Οι προσδοκίες για τις πωλήσεις και τις παραγγελίες σε προμηθευτές, κατά τους επόμενους τρεις μήνες, αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω. Οι εκτιμήσεις για τη μελλοντική απασχόληση δεν παρουσιάζουν ουσιαστικές μεταβολές τους τελευταίους μήνες, σηματοδοτώντας σταθεροποίηση της απασχόλησης στον κλάδο. Συγκριτικά με τον Οκτώβριο, οι προσδοκίες για τις τιμές πώλησης αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω, με το ενδεχόμενο όμως μελλοντικών αυξήσεων να παραμένει.

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

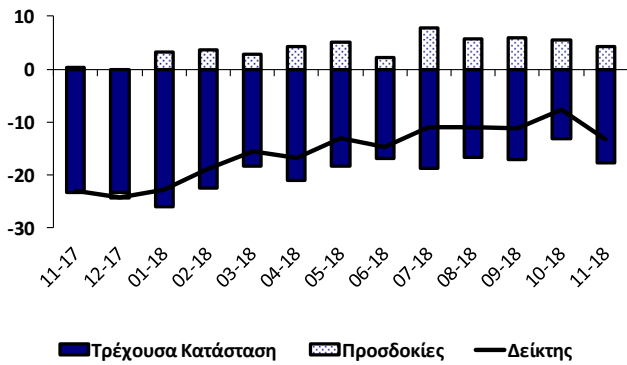

Στον τομέα των **κατασκευών** το επιχειρηματικό κλίμα χειροτέρευσε λόγω επιδείνωσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 5, Πίνακας 1). Σε σχέση με τον Οκτώβριο, οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για τη δραστηριότητά τους το τελευταίο τρίμηνο και οι απαντήσεις τους για τα υπό εξέλιξη έργα (current overall order books)

¹ Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2005) υπολογίζεται σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου (πηγή: "Α.Ε.Π. ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ, 3ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2018 (Προκαταρκτική εκτίμηση)", Στατιστική Υπηρεσία 14/11/18).

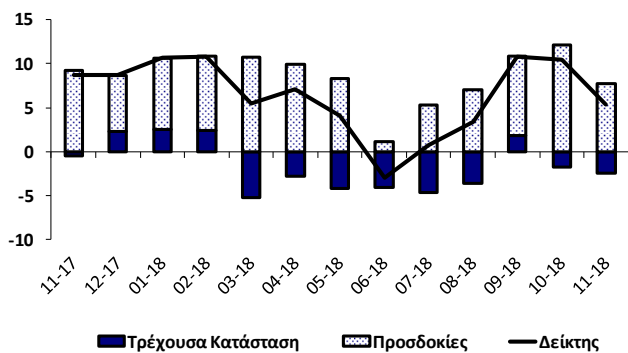
ήταν δυσμενέστερες. Ταυτόχρονα, τον Νοέμβριο οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την απασχόληση, καθώς και οι προσδοκίες τους για τις τιμές πώλησης το επόμενο τρίμηνο, αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω.

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Κατασκευές
(συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στη **μεταποίηση** το επιχειρηματικό κλίμα κατέγραψε επιδείνωση λόγω χειροτέρευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 6, Πίνακας 1). Τον Νοέμβριο οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για την παραγωγή του τελευταίου τριμήνου σημείωσαν επιδείνωση. Οι αξιολογήσεις για τις τρέχουσες συνολικές παραγγελίες παρέμειναν κοντά στα αρνητικά επίπεδα του περασμένου μήνα. Επίσης, τα επίπεδα των παραγγελιών για εξαγωγές αξιολογήθηκαν αρνητικότερα συγκριτικά με τον Οκτώβριο. Τον Νοέμβριο οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για τα αποθέματα τελικών προϊόντων παρέμειναν στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα του περασμένου μήνα. Συγκριτικά με τον Οκτώβριο, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την παραγωγή και την απασχόληση κατά τους επόμενους τρεις μήνες αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω, ενώ οι προσδοκίες για τις τιμές πώλησης αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω.

Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Μεταποίηση
(συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

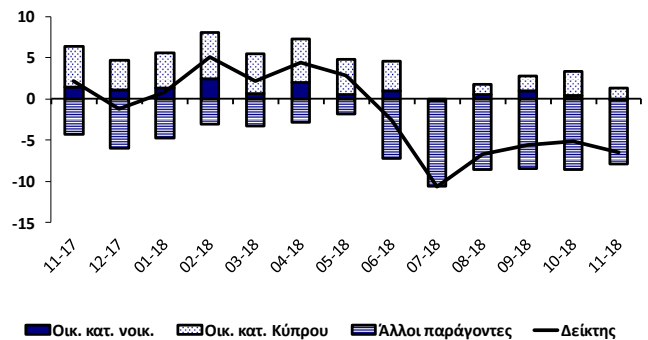
Το κλίμα ανάμεσα στους **καταναλωτές** τον Νοέμβριο κατέγραψε επιδείνωση συγκριτικά με τον Οκτώβριο λόγω προς τα κάτω αναθεώρησης των προσδοκιών των

καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους και της Κύπρου γενικότερα.

Οι απαντήσεις των καταναλωτών για την οικονομική τους κατάσταση τους τελευταίους 12 μήνες παρέμειναν αμετάβλητες για τρίτο συνεχόμενο μήνα, ενώ οι προσδοκίες τους για την οικονομική τους κατάσταση τους επόμενους 12 μήνες αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω.

Τον Νοέμβριο οι απαντήσεις των καταναλωτών για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες ήταν λιγότερο θετικές σε σχέση με τον περασμένο μήνα και παράλληλα οι εκτιμήσεις τους για την οικονομική κατάσταση στην Κύπρο κατά τους επόμενους 12 μήνες αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω. Οι προσδοκίες των καταναλωτών για τις συνθήκες στην αγορά εργασίας τους επόμενους 12 μήνες δεν παρουσίασαν μεταβολή συγκριτικά με τον περασμένο μήνα, με το ποσοστό που αναμένει μείωση στον αριθμό των ανέργων να συνεχίζει να υπερισχύει του ποσοστού που διαβλέπει άνοδο (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκιών – Καταναλωτές
(συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)

Τον Νοέμβριο πολύ μεγαλύτερο ποσοστό καταναλωτών, συγκριτικά με προηγούμενους μήνες, διαπίστωσε αυξήσεις στις τιμές. Οι προσδοκίες για τις τιμές τους επόμενους 12 μήνες αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω.

Συγκριτικά με τον Οκτώβριο, οι αξιολογήσεις των καταναλωτών για την καταλληλότητα της τρέχουσας περιόδου για μεγάλες αγορές ήταν δυσμενέστερες και παράλληλα οι καταναλωτές εμφανίστηκαν πιο συγκρατημένοι σε σχέση με μελλοντικές δαπάνες για μεγάλες αγορές. Αν και τον Νοέμβριο οι καταναλωτές απάντησαν αρνητικότερα ως προς την καταλληλότητα της τρέχουσας περιόδου για αποταμίευση, η στάση τους προς την αποταμίευση καταγράφηκε λιγότερο αρνητική.

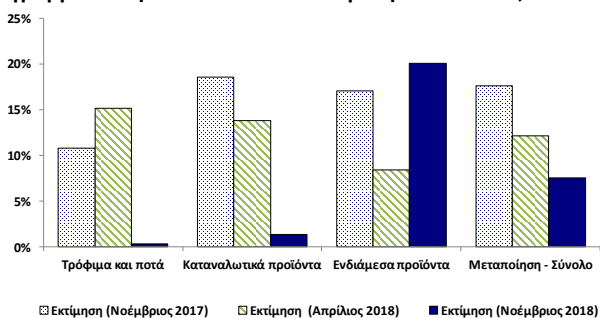
Συμπερασματικά, ο ΔΟΣ για την Κύπρο τον Νοέμβριο 2018 αυξήθηκε κατά 2,6 μονάδες σε σχέση με τον Οκτώβριο 2018. Η αύξηση οφείλεται στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος στις υπηρεσίες και στο λιανικό εμπόριο. Το κλίμα στις κατασκευές, στη μεταποίηση και ανάμεσα στους καταναλωτές σημείωσε υποχώρηση.

Έρευνες Επενδύσεων

Οι Έρευνες Επενδύσεων διεξάγονται μεταξύ επιχειρήσεων στον τομέα της μεταποίησης και στοχεύουν στη συλλογή πληροφοριών για τα επενδυτικά τους σχέδια. Τα στοιχεία συλλέγονται δύο φορές το χρόνο, Απρίλιο και Νοέμβριο, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων στις διάφορες χώρες της ΕΕ. Οι έρευνες στην Κύπρο διενεργούνται τηλεφωνικώς ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα 300 επιχειρήσεων, το οποίο δίνει βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Στις έρευνες Απριλίου και Νοεμβρίου χρησιμοποιούνται διαφορετικά ερωτηματολόγια. Τον Απρίλιο οι επιχειρήσεις δηλώνουν τυχόν μεταβολές στις επενδύσεις τους την προηγούμενη χρονιά σε σχέση με πριν δυο χρόνια, και την τρέχουσα χρονιά σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Η έρευνα του Νοεμβρίου περιλαμβάνει πιο λεπτομερές ερωτηματολόγιο, για τους παράγοντες που επηρεάζουν τις επενδύσεις και τον σκοπό που διεξάγονται οι επενδύσεις. Τα αποτελέσματα κατηγοριοποιούνται κατά διάφορους υποτομείς της μεταποίησης όπως τρόφιμα/ποτά, καταναλωτικά προϊόντα και ενδιάμεσα προϊόντα.

Στο Διάγραμμα 8 παρουσιάζονται οι διαδοχικές εκτιμήσεις σχετικά με την ποσοστιαία ετήσια μεταβολή των επενδύσεων το 2018 σε σχέση με το 2017 στον τομέα της μεταποίησης, καθώς και σε ορισμένους υποτομείς της.² Στην Έρευνα Νοεμβρίου 2018, η εκτίμηση των επιχειρήσεων για την ποσοστιαία μεταβολή των επενδύσεών τους το 2018 σε σχέση με το 2017 ανέρχεται, κατά μέσο όρο, στο 8%. Οι επιχειρήσεις αναθεώρησαν σταδιακά προς τα κάτω τις εκτιμήσεις τους συγκριτικά με τις προηγούμενες δύο Έρευνες. Αρχικά, στην Έρευνα του Νοεμβρίου 2017, οι επιχειρήσεις εκτίμησαν, κατά μέσο όρο, ότι οι επενδύσεις τους το 2018 θα αυξάνονταν κατά 18% σε σχέση με το 2017. Στην Έρευνα Απριλίου 2018, οι επιχειρήσεις παρουσίαστηκαν πιο συγκρατημένες απ' ό,τι στην Έρευνα Νοεμβρίου 2017, εκτιμώντας αύξηση των επενδύσεων για το 2018 σε σχέση με το 2017 της τάξης του 12%.

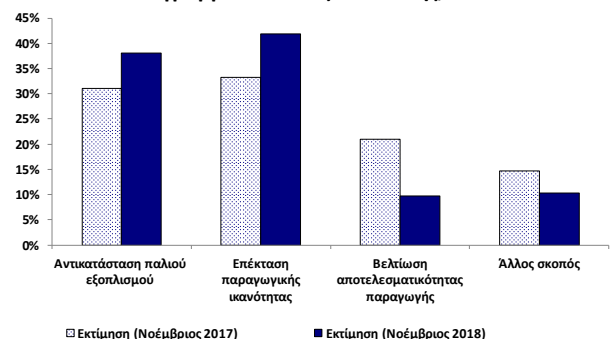
Διάγραμμα 8: Ετήσια Ποσοστιαία Μεταβολή Επενδύσεων, 2017-2018

Τον Νοέμβριο 2018 η πιο αισιόδοξη εκτίμηση για τη μεταβολή στις επενδύσεις προέρχεται από τον κλάδο των ενδιάμεσων προϊόντων (16%), ενώ η μικρότερη άνοδος στις επενδύσεις εκτιμάται στον κλάδο τροφίμων και

ποτών (0,4%). Συγκρίνοντας τις εκτιμήσεις Απριλίου 2018 και Νοεμβρίου 2018, ο υποτομέας τροφίμων και ποτών που τον Απρίλιο 2018 εκτιμούσε τη μεγαλύτερη αύξηση (15%), παρουσίασε τη μεγαλύτερη αναθεώρηση προς τα κάτω. Παράλληλα, προς τα κάτω αναθεωρήθηκε και η εκτίμηση στον κλάδο των καταναλωτικών προϊόντων. Αντίθετα, στον τομέα των ενδιάμεσων προϊόντων η εκτίμηση αναθεωρήθηκε σημαντικά προς τα πάνω. Αναθεωρήσεις προς την ίδια κατεύθυνση παρατηρούνται συγκρίνοντας και τα αποτελέσματα μεταξύ Νοεμβρίου 2017 και Νοεμβρίου 2018.

Διάγραμμα 9: Σκοπός Επένδυσης, 2018

Στο Διάγραμμα 9 παρουσιάζονται οι διαδοχικές εκτιμήσεις σχετικά με τον σκοπό της επένδυσης για το 2018.³ Στην Έρευνα Νοεμβρίου 2017, ως ο δημοφιλέστερος σκοπός των επενδύσεων για το 2018 καταγράφηκε η επέκταση της παραγωγικής ικανότητας και ακολουθούσε η αντικατάσταση παλιού εξοπλισμού, με ποσοστά 33% και 31%, αντίστοιχα. Στην Έρευνα Νοεμβρίου 2018 καταγράφηκε η ίδια κατάταξη, με ποσοστό 42% και 38% να δηλώνει ότι οι επενδύσεις το 2018 σχετίζονται με επέκταση της παραγωγικής ικανότητας και αντικατάσταση παλιού εξοπλισμού, αντίστοιχα.

² Στις επενδύσεις περιλαμβάνονται τόσο η αντικατάσταση του παλιού εξοπλισμού της επιχείρησης, όσο και η απόκτηση νέου εξοπλισμού, η αγορά ή κατασκευή νέων κτιρίων, η επέκταση παλιών κτιρίων και άλλα έργα υποδομής, όπως είναι τα έργα για έλεγχο της ρύπανσης, βελτίωση της ασφάλειας κλπ. Τα στοιχεία της Έρευνας Επενδύσεων δεν προσαρμόζονται για εποχιακές διακυμάνσεις.

³ Και στις δύο έρευνες (Νοέμβριος 2017, 2018) η πλειοψηφία των επιχειρήσεων (πάνω από 70% και 60%, αντίστοιχα) δήλωσε ότι δεν θα προβεί σε καμία μορφή επένδυσης το 2018.

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

Μήνας	2017		2018										
	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ (ΚΟΕ)	119.9	116.8	119.8	119.1	117.5	119.0	116.1	109.1	111.1	111.6	115.0	112.6	115.2
ΥΠΗΡΕΣΙΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	45	37	45	40	36	40	33	16	25	23	32	26	35
Οικονομική κατάσταση επιχείρησης τους τελευταίους 3 μήνες ³	34	24	40	27	22	33	20	11	13	11	16	14	27
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	41	42	44	48	41	46	42	22	33	26	29	23	42
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	60	44	52	46	46	42	36	16	29	33	50	39	36
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	8	6	8	8	8	-8	6	-2	-6	0	-11	2	10
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	7	10	14	4	9	7	9	5	6	11	10	6	21
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-3	-5	-10	-6	-2	1	0	-10	-1	-3	-7	3	5
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	6	10	8	9	13	8	10	6	5	10	0	2	5
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	10	13	7	5	7	14	12	1	3	6	-3	3	-1
Τρέχοντα αποθέματα ³	11	3	9	9	5	9	6	1	4	-3	1	11	2
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	19	20	26	30	36	20	23	17	14	20	6	16	19
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	9	8	16	17	24	13	13	10	8	12	-4	7	9
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	0	1	-1	0	3	0	1	0	1	0	0	1	0
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	9	8	2	5	3	11	3	3	4	8	4	7	2
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-23	-24	-23	-19	-16	-17	-13	-15	-11	-11	-11	-8	-13
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	7	3	12	5	10	13	12	-3	3	10	16	9	3
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-47	-47	-52	-45	-37	-42	-37	-34	-37	-33	-34	-26	-35
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	1	-2	6	8	6	9	10	5	16	12	12	11	9
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	14	-1	0	11	9	3	13	15	11	14	24	11	5
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	9	9	11	11	5	7	4	-3	1	3	11	10	5
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	18	20	18	13	10	8	15	10	8	4	10	18	4
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	-6	-9	-5	-5	-24	-19	-19	-28	-28	-17	-11	-18	-19
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	8	-23	-6	-15	-21	-12	-18	-36	-7	0	-18	-11	-17
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	-5	-16	-12	-12	-8	-10	-6	-15	-14	-6	-16	-13	-12
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	28	19	24	25	32	30	25	3	16	21	27	36	23
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ⁴	6	0	6	0	7	11	3	2	3	3	2	5	0
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	1	-6	-5	0	-1	-1	1	5	-5	1	6	0	7
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ													
Δείκτης ²	2	-1	1	5	2	4	3	-3	-11	-7	-6	-5	-7
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-5	-5	-5	0	-6	-1	-3	-5	-9	-7	-5	-5	-5
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	6	4	5	10	3	8	2	4	0	2	4	2	-1
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	18	18	18	28	24	26	20	17	0	6	4	10	5
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	20	15	17	23	19	21	17	14	-1	5	7	12	5
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	-12	-9	-17	-15	-28	-11	-12	-3	-2	-2	3	5	17
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	-6	-11	-11	-13	-18	-12	-7	3	-2	0	-2	-2	7
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ^{3,4}	-17	-10	-18	-20	-20	-19	-21	-9	-3	-7	-5	-8	-8
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-18	-15	-17	-21	-13	-11	-13	-15	-20	-11	-7	-9	-26
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-27	-21	-26	-17	-22	-19	-15	-15	-24	-14	-17	-18	-23
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-18	-18	-20	-9	-14	-11	-9	-14	-27	-24	-19	-19	-31
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-34	-34	-37	-32	-33	-30	-29	-38	-44	-41	-38	-43	-39
Δήλωση-περιγραφή για την τρέχουσα κατάσταση του νοικοκυριού	13	12	9	12	15	13	17	12	9	7	15	11	7

Σημειώσεις:

¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/surveys/documents/userguide_en.pdf
³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.

⁴ Ακολουθώντας εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διορθώνονται για εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός με στόχο την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στα οικονομικά, κυρίως σε θέματα που ενδιαφέρουν την Κύπρο.

Κέντρο Οικονομικών Ερευνών

Πανεπιστήμιο Κύπρου

Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία, ΚΥΠΡΟΣ

Τηλέφωνο: 22893660, Τηλεομοιότυπο: 22895027

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: erc@ucy.ac.cy

Ιστοσελίδα: www.erc.ucy.ac.cy

Το δελτίο δημοσιεύει αποτελέσματα από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας που διεξάγονται στην Κύπρο και συντονίζονται από το ΚΟΕ ως μέρος του ευρωπαϊκού προγράμματος *Joint Harmonised European Union Programme of Business and Consumer Surveys*. Το δελτίο εκφράζει απόψεις των συγγραφέων* μόνο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου.

* Χαράλαμπος Καραγιαννάκης (email: Karagiannakis.Charalampos@ucy.ac.cy)

* Νικολέττα Πασιουρτίδου (email: n.pashourtidou@ucy.ac.cy)

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση, από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους του δελτίου, με αναφορά στο παρόν δελτίο.